

KPMG AB
Verkställande direktören
Box 16106
103 23 STOCKHOLM

Kvalitetskontroll av godkända och auktoriserade revisorer samt registrerade revisionsbolag som utför lagstadgad revision i börsnoterade företag

1 Inledning

Sedan hösten 2009 bedriver Revisorsnämnden (RN) kvalitetskontroll av godkända och auktoriserade revisorer samt registrerade revisionsbolag som har revisionsuppdrag i företag vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad eller på en motsvarande marknad utanför EES (börsnoterade företag). Denna kvalitetskontroll är ett led i genomförandet av sådan periodiskt återkommande kvalitetskontroll som det från och med den 1 juli 2009 åligger RN att genomföra enligt 27 a § revisorslagen (2001:883).

Den kvalitetskontroll som RN har utfört hos KPMG AB (KPMG) med början under hösten 2009 har i första hand varit uppdragsbaserad (se nedan). Kontrollen har omfattat ett urval om sex kvalificerade revisorer i sju revisionsuppdrag för klienter vars räkenskapsår avslutades senast den 31 december 2008. RN har tidigare genomfört kvalitetskontroller hos KPMG. Erfarenheterna från dessa genomgångar har legat till grund för 2009 års uppdragsbaserade kvalitetskontroll. RN har i samband med den nu avslutade undersökningen följt upp åtgärder vidtagna av KPMG med anledning av de synpunkter som RN har lämnat vid tidigare kvalitetskontroller.

2 Genomförandet av RN:s kvalitetskontroller

2.1 Systembaserad och uppdragsbaserad kvalitetskontroll

RN:s periodiskt återkommande kvalitetskontroll sker dels på företagsnivå, dels på uppdragsnivå. På företagsnivå görs en systembaserad kvalitetskontroll. Kontrollen innebär att RN granskar utformningen av och funktionen i revisionsföretagets system och processer för att säkerställa att uppdrag i den granskade delen av revisionsverksamheten utförs enligt god revisorssed och god revisionsd. På

uppdragsnivå genomför RN en uppdragsbaserad kvalitetskontroll. Denna är inriktad mot hur lagstadgad revision utförs i enskilda uppdrag. Genom den uppdragsbaserade kontrollen får RN underlag att bedöma såväl effektiviteten i byråns system för kvalitetssäkring som kvaliteten i enskilda revisorers arbete.

2.2 Kvalitetskontrollens mål och begränsningar

Kvalitetskontroller sker liksom revision utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv och görs för att ge RN rimlig grund för sina slutsatser.

Det är revisionsföretagets uppgift att etablera och underhålla ett system för kvalitetssäkring och kvalitetskontroll som ger rimlig säkerhet för att

- revisionsföretaget och dess medarbetare följer tillämpliga lagar och föreskrifter och även i övrigt följer god revisorssed och god revisionsmed samt att
- revisionsberättelser och andra rapporter och uttalanden som avlämnas i revisionsverksamheten är korrekta.

RN:s systeminriktade kontrollarbete utförs för att avgöra om revisionsföretagets system för kvalitetssäkring och kvalitetskontroll motsvarar de krav som framkommer i RS 220 och ISQC 1. Systembaserad kvalitetskontroll innebär inte att RN går igenom ett system i alla dess detaljer.

RN:s uppdragsbaserade kvalitetskontroll sker för att med rimlig säkerhet ge RN underlag för en bedömning av om revisorer som utför revisionsuppdrag i börsnoterade företag genomför sina revisioner i enlighet med god revisorssed och god revisionsmed. RN bedömer om revisorerna utför uppdragen med opartiskhet och självständighet och om kvaliteten i granskningens planering, genomförande och rapportering uppfyller de särskilt höga krav som ställs på revisorer i börsnoterade företag. Den innebär dock inte att RN går igenom en avslutad revision i alla dess delar eller att en fullständig analys görs av alla förhållanden, oavsett om dessa är skriftligen dokumenterade eller inte. Syftet är inte heller att bedöma om granskade årsredovisningar och annan granskad extern rapportering har varit i alla avseenden korrekt utformade.

2.3 Beskrivning av kontrollmetoden

RN:s kontrollmetodik är dels generell, dels anpassad till den metodik som tillämpas inom det specifika revisionsföretaget. RN:s utgångspunkt och hjälpmedel är till stor del desamma som gäller för den externa kvalitetskontroll som på RN:s uppdrag sker genom branschorganisationen Far. Till detta har RN fogat vissa tillkommande kontrollmoment och hjälpmedel som är särskilt inriktade mot revision av börsnoterade företag. Bedömningen av en revisionsbyrås system för kvalitetskontroll och en revisors arbete sker utifrån de krav som ställs på en revisor i ett börsnoterat företag. RN uppdaterar genom den systembaserade kvalitetskontrollen erforderliga kunskaper om revisionsföretagets revisionsmetodik och hjälpmedel liksom om hur den interna kvalitetskontrollen fungerar. Bedömningen av en enskild revisors arbete sker sedan

också utifrån kunskapen om de krav som ställs i revisionsföretagets interna riktlinjer och rutiner.

I de fall RN finner att specifika förbättringar kan göras i ett system eller i en enskild revisors arbetssätt diskuterar RN detta med revisionsföretaget/revisorn och framför förslag till åtgärder.

3 Kontrollernas genomförande hos KPMG

3.1 Allmänt

Under den nu avslutade undersökningens gång har RN löpande informerat ansvariga befattningshavare inom KPMG och de kvalitetskontrollerade revisorerna om gjorda iakttagelser samt ställt och fått svar på uppkomna frågor. Slutgenomgångar har hållits med uppdragsansvariga revisorer och med representanter för KPMG:s ledning.

3.2 Iakttagelser beträffande KPMG:s system för kvalitetssäkring och kvalitetskontroll

Det nu avrapporterade kvalitetskontrollprojektet har varit inriktat på kvalitetskontroll av enskilda revisorer (uppdragsbaserat) och har således inte varit en systembaserad kvalitetskontroll. RN har i tidigare genomförda undersökningar bedömt att KPMG:s system för kvalitetskontroll och kvalitetssäkring uppfyller de krav som följer av RS 220 och ISQC 1. Det har inte framkommit något i samband med RN:s nu avslutade undersökning som tyder på att denna bedömning behöver omprövas.

3.3 Iakttagelser vid de uppdragsbaserade kvalitetskontrollerna

Som framgått ovan har RN:s uppdragsbaserade kvalitetskontroll av revisorer omfattat sex enskilda revisorer och sju revisionsuppdrag i börsnoterade företag. RN har till KPMG:s företrädare redovisat uppfattningen att KPMG:s revisionsmetodik är väl utvecklad och innehåller erforderliga kvalitetssäkringsåtgärder i uppdragsarbetet. RN bedömer att revisionsmetodiken har tillämpats väl av de olika revisionsteamerna i nu kvalitetskontrollerade uppdrag. RN har inte beträffande någon av de kvalitetskontrollerade revisorerna funnit grund för kritik.

RN har till KPMG:s företrädare redovisat ett antal iakttagelser från genomförda kvalitetskontroller av enskilda revisorer som RN bedömer att KPMG bör uppmärksamma vid intern metodutveckling och i vidareutbildningen av revisorer som utför uppdrag i börsnoterade företag. Dessa iakttagelser återges nedan utan inbördes betydenhetsgradering:

- Omfattningen av det som ska anses vara den sammanställda revisionsdokumentation som ska bevaras i ordnat skick och på ett betryggande sätt (jfr RNFS 2001:2 och RS 230) bör preciseras med anledning av att det inte

sällan förekommer att såväl huvudansvarig revisor som andra teammedlemmar förvarar arbetspapper och andra bärare av revisionsbevis i separata akter.

- En revisor som deltar i alla eller de flesta av de möten som klientföretagets revisionsutskott avhåller ska särskilt analysera om ett sådant deltagande kan medföra ett hot mot revisorns opartiskhet och självständighet och i så fall vilka motåtgärder som kan vidtas. Analysen bör ske bl a mot bakgrund av vilka ärenden som behandlas i revisionsutskottet.
- Det finns anledning att överväga i vilken omfattning även andra ledande medlemmar i revisionsteamet än den huvudansvarige revisorn bör skiftas för att säkerställa att syftet med kravet på revisorsrotation i börsnoterade företag bäst uppnås.
- Det finns anledning att överväga och eventuellt utveckla användningen av uttalande från företagsledningen (jfr RS 580) för att stärka revisionsbevisen rörande värderingar och andra komplicerade redovisningsfrågor som till stor del vilar på framtidsbedömningar.
- Det finns anledning att särskilt uppmärksamma kraven på dokumentation av den ansvarige revisorns viktiga bedömningar och överväganden i samband med själva granskningen och inför revisionsberättelsens avgivande (jfr RS 230 pp 5–7).
- Granskningsmomentet ”Händelser efter räkenskapsårets slut” (jfr RS 560) har i vissa av de granskade uppdragen dokumenterats på ett alltför knapphändigt sätt.

4 Avslutning av kvalitetskontrollen

Kvalitetskontrollen avseende KPMG, som har omfattat uppdragsgenomgångar i börsnoterade företag vilka har reviderats av sex enskilda revisorer, har inte föranlett några anmärkningar från RN:s sida. RN har ovan sammanfattat ett antal frågor som har diskuterats i enskilda fall vid uppdragsgenomgångarna och som är värda intern uppmärksamhet.